

Ob germovju zmir naprej,
Je pred jamo v gori zdej.
Jame vhod je skrit in mračen,
Scer pa prost, dovoljno zračen,
Steza vsa pregleda se,
Miglej še — — pred grobam je.
Truge lahka tak postava,
De si zdi, de v zraku plava,
Sončni blesk od sebe dá,
Ko de steklo bi bilá.
Vse se skoz in skoz pregleda,
Tak se jasno vidi bleđa
V njej prekrasna carska hči
Ki na vid se živa zdi.
On ob grob neveste mile
Vdari komaj znatne sile,
Se na dvoje grob odprè,
Kakor školjka ostrige.
Vidi vstati divo krasno,
Reči te besede glasno,
Ker ozira se okrog:
„Hvala tebi mili Bog!
Mirno tak sim počivala,
Terdo, dolgo, sladko spala,
Rekla bi, nekajni raj
Je bil lep, pa težko slaj!“

Stopi von ko to izreče,
Slast mirú ji dati neče,
Toljko manj ker vidi zdej,
De je rešnik Jelisej.
In radujeta se jako,
Sla, veselja polna tako,
Ganjenja de sta obá
Prav iz serca jokala.
Jo v naroč on rahlo vzame,
Nese ven iz puste jame
V prosti zrak, na jasni svet,
Ves ljubezni čiste vnet.
Naglo zvedli so v deželi,
Vriskati povsod začeli,
Da carevna vmerla ni,
Lepa de ko prej živí.
V času tem domá sedela
Zlobna mačoha je smela,
Vklanjala se zerkalcu,
Radovedna rekla mu:
„Blagotina moja draga,
Serca slad, in duše snaga,
Daj, pokaži svojo moč
Zerkalce mi skazajoč:
Nisim jes lepote dika,
Perve rože rajska slika,

Take ljubeznivosti,
Meni de prilike ni?“
Ji v odgovor dá zerkalo:
„Je povsod se prispoznalo,
Zmir terdilo se na glas,
De si res lepote kras;
Pa carevna milodraga
Te na vse platí premaga,
Ona je današni dan
Cvetja vsiga cvet spoznan!“
Mačoha na noge plane,
Besna v roki steklo mane,
Ter na tla je zaderví,
De se v kosce razdrobí.
Proti pragu skoči gnjevno,
Sreča tukej — joj! — carevno,
Omedli ji ud na ud,
Straha vdari jo mertud.
So jo hitro pokopali,
Svatbo krasno vkup sklicali,
In z nevesto svojo zdej
Zakon sklene Jelisej.
Bilo ni na temu sveti
Nikdar lepši svatbe zreti,
Tudi ja sim zraven bil,
Mnogo vina v gerlo zлил.

Dopisi.

Iz Dunaja 28. sveč. (*Službe pri c. k. najvišji sod-niji.*) Pri tukajšnji c. kr. najvišji sodnji so službe 4 svétnikov prazne, in, kakor slišimo, imata na mesto dveh priti dva naslednika od c. k. nadsodnije v Gradcu. Od bivših svétnikov pri najvišji sodnji je pl. Alborgetti bil eden, ki je veljal za to, da slovenski ume. Zdaj bomo spet videli, ali ministerstvo vé, da v Avstriji biva blizo poldrug milijon slovenskega naroda, — da tudi njihove pravde in tožbe pridejo pred najvišjo sodnijo dunajsko, — in da mora med svétnike te sod-nije saj en mož sedeti, ki dobro ume slovenski jezik. Pri oddajanji teh služeb bomo tedaj videli, koliko pravi-ce v novi éri ima narod slovenski. Ako sem dobro podučen, čutijo v viših okrogih silno potrebo, da v najvišji sodnji sedi mož, slovenskega jezika popol-noma zmožen; ali bridke skušnje nam kažejo, da se pri oddajanji viših in nižih služeb godé še zmirom ve-like napake. V Avstriji se ne moremo ločiti od vkore-ninjenih razvad: ali se pravi, da ni slovenskega jezika vajenih uradnikov, ali pa, če so, se drugim dadó službe. Od one sodnije pa, ki na najvišem mestu sodi o pravici, moramo vendar misliti, da pravici dá, kar pravici gré, in da tedaj med omenjenimi 4 službami saj ena oddá tako, da se strinja z ravnopravnostjo na-rodov avstrijskih. Pazili bomo, kako in kaj!

Iz tržaške okolice 28. sveč. Δ. — Pisal sem Vam zadnjič, ktere kandidate je volilni odbor za oko-lico postavil. Danas Vam moram žalostnejo novico pri-nesti. Bivši poslanci so z novimi kandidati nezado-voljni, posebno pa sta nezadovoljna ž njimi gospoda, čegar imén nočem staviti pred svet, ker rodoljubje enega je po pravici med nami slovélo, in si ga mislimo le zapeljanega. Ta dva gospoda delata na vse kriplje na to, da zlogo, ktera je med okoličani do zdaj vla-dala, spodkopljeta in seme nezloge sejeta. Na srce po-kladata okoličanom, naj ne volijo „tujcev“. Prašamo zato ta dva gospoda: Kdaj neki so bili še Slovenci „tujci“ med Slovenci in prašamo ju, ker že 6 let v tržaškem zboru sedita, kje so njih zasluge, kaj sta onadva za okolico našo tolikega storila, da jej zdaj

hočeta skor poveljnika biti in ometavati to, kar so zbrani župani in zaupni možje sklenili. Saj se vendar Cegnar in Zor nista nikoli za kandidata po-nujala in ne hlepita po časti brez pomislika, da ju le težko delo in velika odgovornost čaka, ako jima okoli-čani zaupanje skažejo, da ju volijo. *) Prašamo ta dva gospoda dalje: ali sta mar pomislila, kakošne nasledke more nesloga pri volitvah v obče imeti? Naj pomi-slita ta dva gospoda, kaj delata, in naj svojo vest iz-prašata: ali moreta to svoje obnašanje pred Bogom in pred narodom zagovarjati? Gospoda enega pa še po-sebno prašamo: ali je že pozabil, da je s pobešenimi očmi moral v očitnem zboru okoličanom spovedati se, da dozda ni prav delal, in da je za naprej obljubil poboljšanja? Je li je to njegova pokora? Okoličane pa živo živo opominjamo, nikakor poslušati takih mož, ki brez premislika govoré in delajo, ampak naj volijo po svoji vesti tiste može, ktere poznajo in jim zau-pajo. Naj imajo vedno pred očmi to, da, kakor si bojo postljali, tako bodo tudi ležali. Z Bogom!

Iz Kanala 26. sveč. A. K. **) — 24. u. m. smo imeli prav zanimivo besedo. Razvidelo se je iz nje, da Kanalcí vkljub vsem oviram so vredni sinovi majke Slave. Beseda se je vršila v naslednjem redu: V za-četnem govoru nas novoizvoljeni predsednik zagotavlja, da hoče marljivo delati na polji slovanstva. Potem je zbor prav dobro pel „Husitsko.“ Potem je deklamo-vala prav mojstersko gospodičina Josipina Črnigoj-eva, hči tukajšnjega kancelista. „Slovenka“, samospev s gla-sovirom je pela izvrstno Terezina Ravter-jeva. Dekla-moval je zatem jako ponosno „Janez mi je ime, če-ravno me je g. fajmošter Johann v krstne bukve zapisal“, Emil Furlani, tretješolec iz Gorice. Zbor je potem pel „Vojaško“; zadnja točka pa je bila vesela igra „Strast i krepost“, ktero so domači diletanti in dila-tantinje v občno pohvalo igrali. Še posebne hvale vredne so: Jakumova Ernestina, Terezina Žefčičava in Brlotova,

*) Mi mislimo, naj bi omenjena gospoda se nikakor ne odpove-dala svojemu važnemu poklicu, ako jima velika večina zaupa nje skaže.

**) Bode drago.

ki si iskreno prizadevajo, narodu koristiti. Konec besedi je bil lepi zbor pod vodstvom našega vrlega učitelja Ivana Širca „Dijaški stopaj.“ — Po besedi je bila skupna vesela večerja, po večerji živahen ples. Med plesom se je bral prav smešno osnovan Brencelj, kteremu je bil naslov: „par prêž tobaka za pust iz škatle potepa Čebejevega.“ Nekemu cerkvenemu pevcu so na pust tudi šeme dramo igrale, kakor jo je prejšnji dan igrala njegova zaročnica. Nekoliko minut pred poroko je šla vsa ženitva — pod koš, češ, da je že in še maloleten, ker mu nekaj mesecev manjka do 61 let.

Na Goriškem 1. sušca. — tt — V Mirnem na Gradu blizu Gorice se že par let po zanikernosti ondašnjega g. dušnega pastirja čisto slovenskemu ljudstvu sv. evangelij namesti v slovenskem, v italijanskem jeziku vsako nedeljo in praznik po nekem kapucinu bere. To je očitna krivica, zoper katero vsi pošteni Slovenci protestujemo, in to tem več, ker je slovenskih duhovnikov dovelj na Goriškem, samostanskih ali svetovnih, ki so pripravljeni Slovincem slovenski kruh deliti. Izgovor župnikov: „saj Mirenci tudi laški razumejo“, je puhel kakor jabelko kraj sodomiškega morja.

Iz Maribora 28. sveč. — Volitev deželnega poslanca se nam je pokazila. 113 glasov je volilo stotnika Seidel-na, 73 volilcev, ki so bili za dr. Dominkuš-a, ni glasovalo; odšli so s protestom.

Iz Celja 1. sušca. — Zmaga naša je sijajna! Danes je bil g. Ivan Žuža za deželnega poslanca izvoljen z 157 glasovi; nasprotni nemški kandidat Posek je dobil le 46 glasov. Slava rodoljubom volilcem! Mi pa smo srečni, da smo v gosp. Žuži dobili zastopnika, na kterega se moremo v vseh okoliščinah zanesti.

Iz Dolenskega 20. sveč. A. — Sploh je znano, kako radovedno poprašujejo ljudje po deželi, kterim ni dano iz lastne moči novic iz časnikov izvedeti, kaj da je novega po svetu, kadar jim je priložnost za to. To je zlasti ob času vojske; v tem času je pri kmetu le od tega pogovor, kaj da je ta ali uni vojak domú pisal ali kaj da se piše po časnikih, ktere ta ali uni bere. V sedanjem času ne prinašajo še dosihmal časniki dogodeb iz vojskega borišča, prinašajo pa temveč dogodeb iz političnega polja, kar kmetovalca tudi zelo zanima v sedanjih napredovalni dôbi, v kateri se narodom veliko obeta, pa dosihmal malo spolnuje. Prenaredbe, ki nam jih je nova dôba rodila, so mu le malo po vseči, in to nekoliko tudi zaradi nezaupnosti, da se bode zboljšalo, največ pa zaradi tega, ker ne merijo na zmanjšanje davkov, ki jih že tako imamo čez glavo. Dobre volje plačevati ravno ne primanjkuje, al denarja, zlasti pri kmetu, ni, da bi zmogel mnogovrstne davščine. Kamor se obrne, sliši se le: „daj, daj!“ Kdor skuša, ta vé.

Iz Postojne 27. sveč. — Naznanite drage „Novice“ prežalostno novico svetu, da danes popoldne je gosp. dr. Jan. Bučar, tukajšnji advokat in notar, nagnagoma umrl, zapustivši vdovo z 6 večidel majhnimi otroci. Da je bil rajni mnogo čislán in ljubljén, pričala je obila množica ljudstva iz Postojne in okolice, ki je prišla vrlemu domoljubu zadnjo čast skazat, ter ga spremit do hladne gomile, na kateri so mu pevci čitalnični za slovó pesmico: „Blagor mu, ki se spočije“ prav milo zapeli. Bodi zemljica lahka poštemu in iskrenemu rodoljubu!

Iz Ljubljane. (O ministerskem ukazu od 10. svečana zaradi šolskega nadzorstva) je deželni zbor kranjski sklenil, da c. k. skupnemu ministerstvu izroči protest proti omenjenemu ukazu in da se ne udeleži izpeljevanja tega ukaza, v katero ga je c. k. deželno predsedstvo povabilo.

— (Minister dr. Giskra) se je v petek potovaje iz Trsta na Dunaj mudil v Ljubljani od poldne do polnoči ponoči. Sprejel je deželni odbor, vse ces. oblasti in pa — konstitucionalno društvo, ki je hipoma in še pred mestnim predstojnikom izvedelo, da minister pride, ter se mu z uradniki vred poklonilo; prišlo je to društvo v impozantnem številu, češ, da pokaže ministru, da je Ljubljana „nemška“ in „liberalna“ (oder was?) in na žarečih obrazih se je reprezentantom bralo, da jih je gospod minister izvrstno prijazno sprejel. Navdušil je preprijazni ta sprejem društvo tako, da, kakor „Tagblatt“ piše, mu je zvečer pred stanovanjskim c. k. deželnega gospoda predsednika, kjer je bila visocemu gostu na čast soarêja, po filharmoničnem društvu napravilo serenado, pri kateri smo celó to čudo doživeli, da so nekteri filharmonikarji med „hoch“-klici klicali tudi „slava“! — Sicer pa moramo zavriniti „Tagbl.“ feuilletonista dr. Käsbacherja, da se raduje o tem, da se je „brez sicer navadnih insultov“ izvršila nemška serenada, in mu moramo v obraz reči, da se Slovenec ne bo učil od njega, kako se ima obnašati, ako pride kdo — naj je minister ali kdo drug — v deželo našo brez demonstrativnega postopanja. „Modus vivendi“ je Slovincu dobro znan brez poduka „kulturonosnega“. — Ko je bil deželni odbor pri ministru, je bil, kakor „Tagbl.“ pripoveduje, živahen razgovor med ministrom dr. Giskro in dr. Bleiweis-om. Sukal se je razgovor najbolj o národnih zahtevah Slovencev, o postavi zaradi ravnopravnosti, ki jo je sklenil deželni zbor kranjski, in o zedinjenji Slovencev. Res je bil, kakor smo tudi mi slišali, razgovor med njima jako živahen in na obeh stranéh brez ovinkov; prevéril pa minister dr. Giskra ni dr. Bleiweisa, in dr. Bleiweis ne ministra.

— (Občnega zbora ljublj. društva na pomoč manjšim obrtnikom in rokodelcem), ki je bil v mestni dvorani v nedeljo, se je, kakor vsako leto, tako tudi letos udeležilo lepo število družbenikov. Prvomestnik g. Janez Horak je začel zbor z ogovorom, ki kaže koristno delovanje društveno v preteklem letu, pa nam tudi prižiga luč na marsikako stran. Samo iz živega čutja, da mali naši rokodelci in obrtniki v zadregah potrebujejo pomoči, in iz nikakoršne dobičkarije, se je pred 13 leti začelo to društvo in vklub vsem nezgodam se drži na krepkih nogah tako, da je lansko leto občilo z 168.280 gold. in je konec leta imela 6100 gld. 69 kr. lastnega denarja (reservefonda). Še več bi pa bilo društvo pomoglo rokodelstvu, ako bi mu ne bila ljubljanska hranilnica žile več kot na pol zavezala, kajti — kakor se razvidi iz prvomestnikovega govora — znižala mu je kredit od 5250 gold. na 2000 gold., čeravno je, kakor sporočilo prvomestnikovo pravi, redno obresti plačevalo. Zakaj je hranilnica to pomoč odtegnila temu društvu, tega ne vem — pravi prvomestnik v svojem sporočilu. Mi pa vemo odgovor na to vprašanje. Prav tisti vzrok je temu, kakor je bil unidan unemu, da sta odbor in zbor hranilnice namesti dr. E. Coste, ki je že mnogo delal in izvršil za duševni in materijalni blagor mesta in dežele naše, volila na priliko dr. Schrey-a, kterega niti mesto niti dežela še ne poznate ne, ako se ne cenijo njegove „zasluge“ o delovanji za poslednje nemške mestne volitve in o pisateljstvu v „Tagbl.“ Ali hranilnica z znižanjem kredita obrtniškem našemu društvu, čegar načelniki so národni možje, ni hotela potisek dati „gewerbebanki“, kteri glavarji so možje nemške stranke, tega nočemo dalje preiskavati, ker nam ni tako očito kakor gori omenjena volitev. Ne moremo pa vendar zatreti začudenja o tem, da pošteni rodoljub gosp. K. Holzer in pa stari gosp. Samasa, ki vendar dobro pozna stiske rokodelcev naših in je veliko let marljivo delal za

omiko rokodelskega stanú v notranje-avstrijskem društvu — oba častna uda tudi temu pomočnemu društvu — nista v hranilnici krepko povzdignila veljavnega svojega glasú saj za to, da se s posojili podpira to naše društvo, ki bi prav za prav podružnica morala biti hranilnici v podporo malih rokodelcev, s katerimi se velika hranilnica še ne peča ne. Ta dva možá bi z bistrim svojim očesom morala vendar videti, da pomočna ta družba (Aushilfskasse-Verein) je do bro delna naprava, mimo tega, da je „Gewerbebank“ le zgolj denarni inštitut, ker se tudi v tem kaže, da vsi možaki s prvomestnikom vred, ki so v gospodarskem odboru našega društva in so lani imeli z 2057 ljudmí opraviti, vse opravila zastonj že skozi 12 let brez plače opravljajo ter se tako žrtujejo dobrotljivemu namenu. Da se hranilnica hoče vèsti kot nemški inštitut in po svojih volitvah preočitno nemško stranko reprezentovati, to je nepolitična ideja, kajti lahko pridejo časi, da se reče: „hodie mihi, cras tibi“; — „mi smo mi“ — to vendar ne bo na veke trpelo. Naj pa, dokler so časi taki, bode to rodoljubom kazálo, da svoj prihranjeni denar naložijo v obrtniškem našem društvu, ktero od sprejetih posojil plačuje po 4 in pol od 100 gold. obresti, tedaj več kakor hranilnica. Naj ne opešajo v blagem svojem delovanju očetje tega društva, ktero napreduje v klub „gewerbebanki“, ki ima še veliko let do tega, da doživi naše društvo.

— (*Društvo „Slovenija“*) je imelo v ponedeljek 5. občni zbor. Ker nam danes ni mogoče, obširno govoriti o razpravah tega zbora, povemo le to, da se je zbralo čez 100 udov in da vsi predlogi so bili enoglasno in s živo pohvalo sprejeti. Predsedoval je zboru dr. J. Bleiweis, ces. komisar mu je bil magistratni predstavnik g. Gutman. — Po sporočilu odborovem, ki ga je bral društva tajnik Murnik, je podpredsednik dr. Costa z navdušeno besedo predlagal: „naj se zahvala izreče gimnazijskim dijakom ne le za velikodušni dar Vodnikovemu spominku, temuč tudi za njihovo izvrstno „besedo“. Predlog se je soglasno sprejel. — Potem dr. Costa v obširnem govoru poroča o prihodnjih volitvah za mestni zbor in stavi v imenu odborovem predlog, ki ga bralci nahajajo v „razglasu“ današnjega lista. Vsi zbrani udje so s živo pohvalo pritrdili odborovemu predlogu, ki je bil enoglasno sprejet. — Potem in tudi v obširnem govoru poroča prvomestnik dr. Jan. Bleiweis o minister-skem ukazu zarad šolskega nadzorstva, in stavi predlog v imenu odborovem: „naj društvo, ktero ima po pravilih svojih čuvati nad ustavnimi narodovimi pravicami, svoje mnenje v resoluciji izreče s tem, da se popolnoma strinja s principi, ki jih je priobčila interpelacija dr. Toman-a in njegovih družnikov v državnem zboru“, je bil z občnim zadovoljstvom enoglasno sprejet. O vsem tem kakor o posamesnih nasvetih dr. K. Bleiweis-a, Regali-a in Kreč-a povemo več drugi pot, dostavlja le še to, da v Blaznikovi kamnotiskarnici vrlo lepo narejena in zbranim udom danes na ogled dana sprejemica je bila vsem všeč.

— (*Dijaška beseda.*) V nedeljo so v čitalnične dvorani na slavo Vodniku in Preširnu napravili ljubljanski gimnazijalci „besedo“ v prid Vodnikovemu spominku. Vsak, kdor je bil pričujoč (tudi c. kr. deželni predsednik je počastil mladino s svojo nazočnostjo) in je videl ter čutil navdušenje za domačo reč, s katerim je snovala nadepolna mladež svoje naloge, rad bo priznal, da si nihče ni nadjal kaj tako dovršenega. — V izvrstnem govoru, s katerim se je beseda začela in ki je ves natisnjen na 69. strani današnjega lista, je gosp. R. pokazal svojo posebno sposobnost za govornišvo; vnel je srca vseh pričujočih tako, da mu je

donela živa pohvala. Za prologom je pel gimnazijalski zbor česko „Vojensko“ tako odlično, da bi mu moral najbolj izveden muzikus priznanje izreči. Izurjenost in vrlost pevcev pokazala se je pa še posebno pri zelo težkem dr. Ipavčevem: „Kdo je mar?“ Nič manj ni zadnji zbor „Popotnica“ izbudil občno zadovoljnost ter nas prepričal, kako zdatne pevske moči so med našimi gimnazijalci. Posebno pa moramo omeniti še gosp. kapelnika, ki ima največ zaslug, da se je tako izvrstno vršilo petje, osmošolca B., ki je s svojim bratom, ki ga je spremljal na glasoviru, prav mojstersko izviril glase na goslih, ter tako program besedin sijajno popolnil. Radi čestitamo vrlemu mladenču, ter mu obečamo lepo prihodnost. — Odlomek iz tragedije „Orest“ deklamoval je gosp. K. tako srca presunljivo, da je vse strmelo. Gosp. K. ima pri svojih obilih darovih posebno dramatično zmožnost. Gosp. Kr. se je v Preširnovej „Novej pisariji“ res prav „profesorsko“ obnašal; njemu na strani je stal jako primerno g. Šk. — Konec besedi bila je burka „Novci za diplomu“. Gospodje D. (Vinko), P. (Davorin) in B. vèdli so se kot dijaki na univerzi res tako izurjeno, kakor da bi bili že večkrat stali na očitnem odru. Posebno je Vinko stricu (g. R.) Cvičniku zvito víl iz listnice stotak za stotakom. Obilo smeha učinil je stric med občinstvom, kajti robil jo je prav po „gorenjšče“. Al tudi ne smemo pozabiti jako komične sluge „Lukata“. — Naj še omenimo, da je med besedo došlo 7 telegramov in sicer od „Juga“, slovenskih dijakov, dr. Toman-a in Svetca iz Beča, od „Slovanske besede“ v Gradcu, iz Prage, od novomeških dijakov in dr. Lavriča. Vsi telegrami bili so sprejeti z živahnimi slava-klici; posebno navdušil je občinstvo telegram od slovenskih dijakov, ki se je glasil na slovansko vzajemnost. — Tako se je beseda ven in ven izvrstno vršila; vsak je dvorano zapustil v živej svesti, da imamo v naši mladini res zagotovljeno lepo prihodnost. Živila!

— Gospá Ana Pesjak-ova, v „Novicah“ že večkrat pohvaljena pevska umetnica, nam piše, da jo je volja péti učiti. Kdor tedaj nauka v petji od nje želi, naj se potruži v njeno stanovanje, ki je v „nemških ulicah“ hišni števil. 177, v 1. nadstropji zadej.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

V zbornici poslancev dunajskega državnega zbora je minister za bogočastje in nauk odgovoril na dr. Tomanovo in njegovih družnikov interpelacijo zarad ukaza o šolskem nadzorstvu. Minister opiraje se na postavo od 25. maja je ločil to postavo v dva kampa, namreč da predpisi §. 10., 11., 12. in 13. spadajo res v oblast deželnim zborom, a po §. 14. se imajo §. 1—9 brž izvršiti. To je bilo jedro ministrovega odgovora, al tako slabotno, da celó nemškoliberalna dr. Hanisch in dr. Figuly sta grajala ministra, zakaj ni že pred 8 meseci izvršil svoje naloge. Dr. Toman pa, ki je zahteval debato o odgovoru ministrovem, Svetec in baron Giovanelli (tirolski poslanec) so temeljito s §§. postave od 25. maja 1868., s postavo od 25. maja 1867. in z drugim ministerskim ravnanjem podrli vse razloge, in dokazali so, da tako postopanje razrušuje avtonomijo dežel in pravice deželnih zborov, katerih najraje ne bode ne, ako se sklepi njegovi ne rešujejo na postavni poti. Vsem tem tehtnim ugovorom v klub je državni zbor — prestopil na dnevni red. Dr. Toman pa je, ker mu danes ni pripuščeno bilo, meritoričen predlog staviti, obljubil drugi pot to storiti, ker stvar je tako važna, da je treba na vso moč pognati se za to, da se deželnim zborom ne jemlje ustavna postavedajalna pravica. (Pravo-klici iz sredine desne.)